

Examen VMBO-GL en TL

2019

tijdvak 2
dinsdag 18 juni
13.30 - 15.30 uur

beeldende vakken CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 37 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 60 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Online / Offline identiteit

Op afbeelding 1 en 2 zie je werk uit 2017 van de Nederlandse ontwerpers Annebel de Kok en Esther van Brakel. Tijdens hun studie maakten zij het project *Nu ook Offline*. Het project bestaat uit kleding met daarop teksten en foto's van Facebookprofielen.

Op afbeelding 3 zie je een voorbeeld van de huisstijl van Facebook.

- 2p 1 *Bekijk afbeelding 1, 2 en 3.*
→ Noem twee kenmerken van de kleding die verwijzen naar de huisstijl van Facebook.

De Kok en Van Brakel vonden persoonlijke teksten en foto's op profielen van Facebookvrienden. Ze printten een deel van deze teksten op kleding en gaven die kleding aan deze vrienden.

De Kok en Van Brakel wilden hen ervan bewust maken dat je online makkelijker dingen zegt dan in de echte wereld.

Hun vrienden aarzelden om de kleding in het openbaar te dragen.

- 2p 2 *Bekijk afbeelding 1 en 2.*
De teksten op de kleding zijn niet goed leesbaar.
→ Geef hiervoor twee oorzaken.

- 1p 3 *Bekijk afbeelding 1, 2 en 3.*
→ Leg uit waarom je een tekst wel op Facebook zou plaatsen, maar die tekst liever niet in het openbaar op je kleding wilt dragen.

- 2p 4 *Bekijk afbeelding 1, 2 en 3.*
De Kok en Van Brakel noemen hun werk 'draagbare fashion als kunstobject'.
→ Geef een argument om het project **mode** te noemen en een argument om het project **kunst** te noemen.

De Nederlandse fotograaf Willem Popelier gaf in 2015 een *Do-It-Yourselfie-Guide* uit, een instructieboekje voor het maken van selfies. Je ziet de omslag van dit boekje op afbeelding 4 en twee dubbele pagina's uit dit boekje op afbeelding 5 en 6.

- 3p 5 *Bekijk afbeelding 5 en 6.*
De foto's vormen een serie.
→ Noem drie aspecten van de **voorstelling** waardoor de foto's een serie vormen.
- 2p 6 Noem twee aspecten van de **vormgeving** waardoor de foto's een serie vormen. Leg je antwoorden uit.

Popelier onderzocht welke foto's op social media het meest geliket worden. Vervolgens schreef hij het boekje met 66 ironische tips om zo'n 'goede' foto te maken.

- 1p 7 *Bekijk afbeelding 4, 5 en 6.*
Met de ironische foto's en teksten geeft Popelier commentaar.
→ Geef een voorbeeld waaraan je kunt zien dat de foto's en teksten ironisch zijn.
- 1p 8 *Bekijk afbeelding 4, 5 en 6.*
→ Leg uit waarop Popelier met zijn *Do-It-Yourselfie-Guide* commentaar geeft.

Op afbeelding 7 en 8 zie je het werk *Take A Selfie, Fake A Life* dat de Colombiaanse kunstenaar Camilo Matiz maakte in 2015. Zijn werk bestaat uit een lichtgevende tekst die voor een spiegel hangt.
De titel kan je vertalen met *Maak een selfie, fake een leven*.

- 1p 9 *Bekijk afbeelding 7 en 8.*
Om de tekst een ander spiegelbeeld te geven, plakte Matiz
A delen van de letters aan de achterkant af.
B delen van de letters aan de achter- en de voorkant af.
C delen van de letters aan de voorkant af.
- 1p 10 *Bekijk afbeelding 7 en 8.*
Het kunstwerk verwijst naar het maken van een selfie.
→ Noem een manier waarop Matiz verwijst naar het maken van een selfie.

- 1p 11 *Bekijk afbeelding 7 en 8.*
Met zijn werk levert Matiz commentaar op het nemen van selfies.
→ Leg uit welk commentaar Matiz hier levert.

Zelfportretten

Op afbeelding 9 zie je *Self portrait X-ray (Röntgenzelfportret)* van de Engelse kunstenaar Damien Hirst uit 2010.
Het kunstwerk bestaat uit een aantal röntgenfoto's van Hirst zelf.

- 2p 12 *Bekijk afbeelding 9.*
Hirst wijkt af van de traditionele manier waarop kunstenaars zelfportretten maken.
→ Geef twee voorbeelden waarin het zelfportret van Hirst afwijkt van een traditioneel zelfportret.
- 1p 13 *Bekijk afbeelding 9.*
Dit zelfportret is
A expressief.
B naar de fantasie.
C vervreemdend.
- 2p 14 *Bekijk afbeelding 9.*
Er ontstond een discussie of dit werk van Hirst wel of geen kunstwerk is.
→ Geef voor beide meningen een argument.

Op afbeelding 10 t/m 13 zie je het kunstwerk *Contemplating a self portrait as a pharmacist (Nadenkend over een zelfportret als apotheker)* dat Hirst maakte in 1998.
Het kunstwerk bestaat uit verschillende afgesloten vitrines waarin het atelier van een kunstenaar is nagebouwd.

- 3p 15 *Bekijk afbeelding 10 t/m 13.*
→ Noem drie kenmerken van het werk die verwijzen naar een atelier van een kunstenaar.
- 2p 16 *Bekijk afbeelding 10 t/m 13.*
Het lijkt alsof de ruimte echt gebruikt wordt als atelier, maar als je beter kijkt zie je dat dat niet de bedoeling is.
→ Noem twee redenen waaraan je kunt zien dat het kunstwerk niet als atelier te gebruiken is.

- 3p 17 *Bekijk afbeelding 10 t/m 13.*
→ Leg aan de hand van drie aspecten van het werk uit, op welke manier Hirst verwijst naar de titel van het werk.

In dit werk lijkt Hirst een kunstenaar te vergelijken met een apotheker.

- 1p 18 *Bekijk afbeelding 10 t/m 13.*
Hirst vraagt zich af waarom mensen wel vertrouwen hebben in de genezende werking van medicijnen maar niet in die werking van kunst.
→ Geef een reden waarom je kunst als medicijn zou kunnen beschouwen.

- 1p 19 *Bekijk afbeelding 9 t/m 13.*
Hirst verbeeldt zijn identiteit op verschillende manieren in deze twee kunstwerken.
→ Noem het kunstwerk waarin Hirsts identiteit volgens jou het best naar voren komt en geef hiervoor een argument.

Delfts blauw in een nieuw jasje

Op afbeelding 14 zie je een ontwerptekening voor de Amsterdamse Cuyperspassage, een tunnel voor fietsers en voetgangers die onder het Centraal Station door loopt en het oude centrum met nieuwe wijken van de stad verbindt. De tunnel is ontworpen door het architectenbureau Benthem Crouwel en in 2015 geopend.

Op afbeelding 15 zie je de ingang van de tunnel aan de kant van het oude centrum. Je ziet dat de tunnel is gesplitst in een deel voor voetgangers en een deel voor fietsers.

- 2p 20 *Bekijk afbeelding 15.*
→ Het ontwerp van het fietsgedeelte en het ontwerp van het voetgangersgedeelte zijn verschillend. Noem twee van deze verschillen. Doe het zo:

fietsgedeelte	voetgangersgedeelte

Ontwerper Irma Boom ontwierp de tegelwand voor de tunnel. Delen van de tegelwand van de tunnel zie je op afbeelding 16 en 17.

2p 21 *Bekijk afbeelding 15, 16 en 17.*

De tegelwand van de tunnel sluit aan bij Nederlands cultureel erfgoed.

→ Noem twee kenmerken van de tegelwand waaraan je dit kunt zien.

3p 22 *Bekijk afbeelding 15, 16 en 17.*

De tegelwand is zo vormgegeven dat je, als je voor de wand staat, helemaal in de voorstelling lijkt op te gaan.

→ Noem drie manieren die ervoor zorgen dat je in de voorstelling lijkt op te gaan.

Op afbeelding 14 zie je dat de vormgeving van de tegelwand verloopt van abstract naar figuratief. De tegels aan de ene kant van het ontwerp zijn zoals je ze ziet op afbeelding 17. De tegels aan de andere kant zijn zoals je ze ziet op afbeelding 15 en 16.

1p 23 *Bekijk afbeelding 14 t/m 17.*

→ Leg uit hoe Boom met haar ontwerp naar zowel de **historische binnenstad** als de **hedendaagse wijken** verwijst.

Niet alleen Boom laat zich inspireren door Delfts blauw. Op afbeelding 18 zie je een computertekening van het *House of Delft*. Dit gebouw werd in 2018 ontworpen voor het centrum van Delft door de architecten Frits van Dongen en Patrick Koschuch.

Het gebouw wordt bekleed met Delfts blauwe tegels. Door het bakproces is het glazuur van elke tegel anders. Op afbeelding 19 zie je zo'n tegel. Op figuur 1 zie je een traditioneel huis uit Delft.

figuur 1



- 1p **24** *Bekijk afbeelding 18 en figuur 1.*
Het huis van figuur 1 vind je terug in de voorgevel van *House of Delft* als
A contour.
B restvorm.
C textuur.
- 2p **25** *Bekijk afbeelding 18 en 19.*
In het gebouw is de historische identiteit van Delft op een manier verbeeld die past bij de huidige tijd.
→ Geef twee voorbeelden van zo'n manier.
- 1p **26** *Bekijk afbeelding 14 t/m 19.*
Geef aan welke begrippen het beste passen in onderstaande zin.
Delfts blauw is in beide projecten
A decoratief en figuratief.
B educatief en toegepast.
C symbolisch en verwijzend.

- 2p **27** *Bekijk afbeelding 14 t/m 19.*
Beide ontwerpen verwijzen naar culturele identiteit op zowel een traditionele als een hedendaagse manier.
→ Geef voor beide ontwerpen een voorbeeld van zo'n **traditionele** manier.
- 2p **28** *Bekijk afbeelding 14 t/m 19.*
→ Geef voor beide ontwerpen een voorbeeld van zo'n **hedendaagse** manier.

Waar kom ik vandaan?

De Zuid-Afrikaanse kunstenaar Mary Sibande verbeeldde in 2009 een stukje van haar familiegeschiedenis. Op afbeelding 20 zie je haar kunstwerk *Sophie Velucia and Madam CJ Walker*. Afbeelding 21 en 22 zijn details van het werk.

- 1p **29** *Bekijk afbeelding 20, 21 en 22.*
Het kunstwerk bestaat uit twee delen.
→ Noem een aspect van het kunstwerk waardoor er een relatie bestaat tussen beide delen.
- 1p **30** *Bekijk afbeelding 20, 21 en 22.*
Geef aan welk van onderstaande begrippen het beste past bij het kunstwerk.
A installatie
B performance
C sculptuur

In dit kunstwerk verbeeldt Sibande het verhaal van haar moeder Sophie, die vroeger dienstmeisje was. Haar moeder staat tegenover het portret van Madam CJ Walker, een succesvolle vrouw die handelde in haarproducten. Door Madam CJ Walker is Sibandes moeder kapper geworden.
Voor het beeld van het dienstmeisje maakte Sibande afgietsels van zichzelf.

- 1p **31** Sibande heeft een bijzondere reden om zichzelf als model te gebruiken.
→ Leg uit wat die reden zou kunnen zijn.

- 2p **32** *Bekijk afbeelding 22.*
Het portret van Madam CJ Walker is geborduurd met kunsthaar.
→ Geef twee praktische redenen om kunsthaar te gebruiken voor het borduren van dit portret en geen echt haar.
- 1p **33** *Bekijk afbeelding 22.*
→ Geef een symbolische reden om dit portret te borduren met haar en niet met borduurgaren.
- 1p **34** *Bekijk afbeelding 20 en 22.*
Dit kunstwerk verbeeldt het verlangen van haar moeder Sophie naar een ander leven.
→ Leg uit hoe het verlangen wordt verbeeld.

Ook de Zuid-Afrikaanse kunstenaar Lebohang Kganye onderzoekt en verbeeldt haar familiegeschiedenis. Op afbeelding 23 en 24 zie je twee stills uit haar project *Pied piper's voyage* (De reis van de rattenvanger) uit 2012.

Voor haar werk ging Kganye langs familie om verhalen te horen en familiefoto's te vragen. De personen en voorwerpen op de foto's printte ze op groot formaat en plakte ze op karton. Zo ontstonden er objecten die ze kon ordenen tot ruimtelijke composities. Gekleed als haar vader, plaatste ze zichzelf in haar kunstwerken en maakte er opnames van.

- 2p **35** *Bekijk afbeelding 23 en 24.*
Op beide stills valt Kganye op.
→ Leg aan de hand van twee kenmerken uit waardoor Kganye opvalt.
- 1p **36** *Bekijk afbeelding 23 en 24.*
Elk familielid vertelde een eigen versie van elk verhaal.
→ Leg uit dat de werkwijze van Kganye aansluit bij de verschillende verhalen.
- 2p **37** *Bekijk afbeelding 20, 21, 23 en 24.*
Door hun familiegeschiedenis te verbeelden, verbeelden Sibande en Kganye ook een deel van hun eigen identiteit.
→ Geef aan welke kunstenaar volgens jou het best haar identiteit verbeeldt en geef hiervoor twee argumenten.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.